ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՄԵՆԵՋՄԵՆՏԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

❄

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ – ՎԱՐՉԱԿԱՆ
ԿԱԴՐԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ
ՇՈՒԿԱՅԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

❄

Մոդուլի ծրագիրը

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ- ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ
ՄԻՋՆՈՐԴՆԵՐ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐԻ ՇՈՒԿԱՆԵՐ

❄

ԵՐԵՎԱՆ
3-7 ՀՈՒՆԻՍԻ
1995

Հ.Հ. ԱՌԵՎՏՐԱԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ Երևան
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՋԱՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ - ՓԱՐԻԶ
ԴԸ ՆԵՈՒՖԼԻԶ ՇԼՈՒՄԲԵՐԺԵ ՄԱԼԵ ԲԱՆԿ - ՓԱՐԻԶ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՄԻՋԱՍԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
ԽՄԲԱԿՈՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՆԵՋՄԵՆՏԻ
ԿԵՆՏՐՈՆ
Տնօրեն -
Ժիրայր ԱՃԵՄՅԱՆ

Մոդուլ - 12
1995 թվի ծրագիր
Պատասրանատու
Արսեն ՔԱԼԱՅՋՅԱՆ

Ձեռնարկություն - Ֆինանսական Միջնորդ. Դրամագլխի շուկաններ :

Դասախոսներ

Ժան-Իվ Պելիսոն
Jean-Yves PELISSON
Գործառնությունների բաժնի վարիչ

Սերժ Քլեշ
Serge CLECH
Ձեռնարկությունների հետ կապերի բաժնի վարիչ

Ներկայացնում են
Դը Նեուֆլիզ Շլումբերժե Մալե Բանկը (de Neuflize Sclumberger Mallet)
ԱԲՆ-ԱՄՌՈԲԱՆԿԻ ABN-AMROBANK (Ամստերդամ) Պարիզի մասնաճյուղ:

Նպատակը

- Նկարագրել բանկը, նրա տնտեսական դերը, կիրառված տեխնիկաները – փորձը ուղղված՝
-տնտեսական սուբյեկտներին դրամագլխով բավարարելու պահանջներին,
-շրջանառու ազատ միջոցների ավելցուկների տեղադիմանը,
-վճարման կամ գանձման գործառնությոընններ կատարելու երկրում կամ նրա սահմաններից դուրս :
Սույն մոդուլը կանդրադառնա տարադրամի դրամագլուխների շուկայի – ֆոնդային բորսաների հետ կապված հարցերին:

1

Ինչ՞պես է աշխատում Բանկը

Օրինական – նորմատիվային շրջանակները
.Բանկային օրենք
.Խնայողությունների պաշտպանումը
.Բանկային իշխանությունների հսկողություն
.Ձեռնարկությունների սնանկացմանը վերաբերող օրենքներ
.Պայքար «աղտոտ» փողի դեմ

Կազմակերպության բաղկացուցիչ մասը
.Բանկը – նրա հաճախորդները
.Ծառայություններ
.Ֆրանսիական բանկի մի օրինակ

2

Բանկաին տեխնիկաներ

Վճարման միջոցները
.Վիճակագրական տարրեր
.Վճարման եվրոպական համակարգերի ակնարկ
.Պատմական զարգացումը Ֆրանսիայում
.Տեսակները
.Բանկային եկամուտներ

Վարկային միջոցնր
.Մեկնարկային տոկոսաչափեր
.Վճարում ռիսկի դիմաց
.Վարկի հիմնական տեսակները

3

Միջազգային գործառնություններ

Հիմնարար հասկացություններ
.Թղթակիցներ
.ՍՎԻՖՏ համակարգը
.Դրամափոխանակման շուկա

Միջազգային վճարումներ
.Փոխանցումներ
.Փաստաթղթային ակրեդիտիվ

Միջազգային երաշխիքներ

Արտաքին առ-տուրի ֆինանավորում

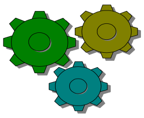

4

Բանկ – ձեռնարկություն

Առաջարկվող ծառայություններ
.Սուրհակների գանձում
.Սուրհակների վճարում

Շրջանառու ազատ միջոցների ավելցուկներ
.Ընդհանուր դրույթներ ներդրումների մասին
.Նպատակները

Վարկի հատկացում
.Ընդհանուր դրույթների վարկերի վերաբերյալ
.Շահագործման ֆինանսավորումը
.Ներդրումների ֆինանսավորումը
.Ընթացակարգերը

5

Բանկը – մասնավոր անձինք

.Դրամարկղային ծառայություն
.Ավանդներ – ունեցվածքի կառավարում
. Բանկային փոխատվություններ

6

Դրամագլխի շուկաներ

- Դրամական շուկա
´ Մասնակիցները
´ Գործառնությունները

- Ֆինանսական շուկա
´ Տնտեսական ֆունկցիան.
´ Մասնակիցները
´ Թողարկված արժեթղթերի բնույթը
´ Իրացվելիությունը
´ Գործունեությունը

Գնահատում

Ներկայացված յուրաքանչյուր թեմայի համար ունկնդիրներին կառաջակվի հարցաթերթիկ :

Հարցման արդյունքները հաշվի կառնվեն ՍԵՄԱ-կե նտրոնի վկայականները հանձնելիս:

Ի՞նչպես է աշխատում բանկը

1

① Օրինական – նորմատիվային շրջանակները

- 1984թվի բանկային օրենքը

- Խնայողությունների պաշտպանումը/հաճախորդներ

  ➥ավանդների իրացվելիութունը – ապահովությունը
  ➥հաճախորդը որպես ծառայությունների սպառող

- Բանկային իշխանությունների հակողություն

  ➥բանկային հանձնաժողով
  ➥ բորսայական գործառնությունների հանձնաժողով
  ➥ իրացվելիության – վճարունակության գործակիցների կիրառումը

- Ձեռնարկությունների սնանկացմանը վերաբերող օրենքներ

- Պայքար «աղտոտ» փողի դեմ

② Կազմակերպության բաղկացուցիչ մասերը

- Բանկը – նրա հաճախորդները
  ➥ բանկային եկամուտը
  ➥ բանկերի տեսակները
  ➥ հաճախորդների տեսակները
  ➥ բանկ/հաճախորդ պայմանագրային հարաբերությունը

- Ծառայությունները – արտադրանք
  ➥ բանկային միջնորդությունը (ավանդներ – վարկեր)
  ➥վճարման միջոցները (գործիքները)
  ➥ֆինանսական գործունեությունը

- Ֆրանսիական բանկի օրինակ

  ➥ գործառնային կառուցվածքներ՝ գործակալություններ, մասնաճյուղեր
  ➥ վարչական կառուցվածքներ
  ➥ֆունկցիւնալ կառուցվածքներ՝ հաշվապահություն, վերահսկումներ, մարդկային ռեսուրսնեñ

ՊԵՏՔ Է ՀԻՇԵԼ

Զանազան գործոնների ազդեցության տակ վերջին տաս տարիները զգալի խառնաշփոթ առաջացրեցին բանկային համայնապատկերի մեջ: Այդ գործոններից են՝

✓*դրամագլուխների շուկաների մոդեռնիզացիան – միջազգային տարածումը,*
✓ինֆորմատիկայի տեխնիկական միջոցների զարգացումը բանկային ծառայությունների ոլորտում,
✓ձեռնարկությունների միջ– եղած սուր մրցակցությունը
✓օրինական – նորմատիվային շրջանակների (բանկային օրենք, վճարունակության գործակիցների հաստատում) աստիճանական ձև ափոխությունը:

① Վճարման միջոցները (գործիքները)

- վիճագրական տարրեր
- Եվրոպական վճարման համակարգերի ակնարկ
  - ➥օրենսդրությունները
  - ➥ առ–տրային պրակտիկաներ
  - ➥ սպառողների – ձեռնարկությունների մտածելակերպը
  - ➥դրամաշրջանառության ցանցի կազմակե րպումը
- Պատմական զարգացումը
  - ➥ հիմնական փուլերը
  - ➥ գլխավոր միտումները
- Տեսակները
  - ➥ փոխանցումային մուրիակ
  - ➥ չեք
  - ➥ բանկային փոխանցում
  - ➥վճարման քարտ

- Բանկային եկամուտներ
  - ➥միջնորդադրամ
  - ➥ բանկային տոկոսաչափի հաշվարկի ամսաթիվ
  - ➥ ֆլոտ

② Վարկային միջոցներ (գործիքներ)

- Ինդեքսավորման դրույքաչափը
- Ռիսկի տոկոսաչափի սահմանումը
- Վարկերի հիմնական տեսակները
  - ➥օվերդրաֆտ՝ պարտք հաշվին
  - ➥հաշվառում
  - ➥վարկեր ստորագրությամբ (ակցեպտային վարկ……)

ՊԵՏՔ Է ՀԻՇԵԼ

Տեխնիկական հեղաշրջումները, վարկային հաստատություն- ների միջ– եղած աշխույժ մրցակցությունը – կանոնակար- գումները հանգե ցնում են,

✓վճարման ավանդական միջոցի (գործիքի) աստիճանական կրճատման (չեք)՝ի օգնւտ բանկերի միջ– եղած ինֆորմա- տիզացված փոխանակումների,

✓ավելի ու ավելի ընտրովի բնույթ ստացող վարկային քաղաքականության՛ ուղեկցված զգալիորեն նվազած եկամուտներով,

✓բանկային համակարգի կառուցվածքների – կազմա- կերպման կար–որ փոփոխությունների:

Եվրոպական բազմաթիվ երկրներում նկատվող այս միտում- ները առավել սուր բնույթ են ստանում ֆրանսիայում վար- կային հաստատությունների խտության պատճառով:

Միջազգային գործառնություններ

3

① Հիմնարար հասկացություններ

➢ **Ներկայացման ձ–ը/սխեմա**
 ➥առաքված լինելու/վճարված լինելու կար–որությունը

➢**Վճարման հիմնական կետերը**
 ➥ արագությունը, տարադրամները
 ➥ վճարման կազմակերպումը – գործիքները

➢**Սվիֆտ**
 ➥ զարգացումըտ թուղթՏ տելեքսՏ թվածրագրային ցանց
 ➥ ներկայացման ձ–ը - ցանցը - ուժեղ կողմերը կապի էլեկտրոնային միջոցները

➢**Տարադրամները**
 ➥դրամափոխանակման ռիսկը, շուկան, տարադրամի ընտրությունը

➢**Վճարման կազմակերպումը՝ թղթակիցներ**
 ➥բանկային ցանցեր, թղթակցական հաշիվներ

②Վճարման գործիքները

➢**Պարզ վճարումներ՝ փոխանցում**
 ➥ վճարման ցանց
 ➥ առավելությունները/խանգարող հանգամանքները
 ➥ վճարման այլ գործիքները

➢Վճարում փաստաթղթերի դիմաց՝ ակրե դիտիվ
 ➥ընդհանուր տեսություն
 ➥փաստաթղթային ակրեդիտիվի գործնական կիրառումը
 ➥ փաստաթղթային ակրեդիտիվի նոր ձ–երը
 ➥փաստաթղթերի դիմաց վճարման այլ գործիքներ

③Միջազգային երաշխիքները

➢**Ի՞նչի համար են դրանք**

➢**Երաշխիքների տեսակները/հատկանիշները/ ռիսկերը**

④**Արտաքին առ–տրի ֆինանսավորումը**

➢**Առանձնահատուկ ռիսկեր**
 երկրի հետ կապված ռիսկ
 փոխանակման, արտադրության, շուկայական, մարքեթինգի ռիսկեր

➢ **Ապահովագրումներ**
 ➥ապահովագրական պայմանագրերը, շուկանե րը, բանկերը

➢ **Արտահանումների ֆինանսավորումը**
 ➥տեխնիկաները
 ➥ վարկեր գնորդներին, վարկեր մատակարարողներին

➢**Ներկրումների ֆինանսավորումը**
 ➥տեխնիկաները

ՊԵՏՔ Է ՀԻՇԵԼ

✓Ապրանքափոխանակումների համաշխարհային տարածումը, նոր շուկանե րի բացվելը նպաստում են միջազգային առ–տրի աճին: Դրանից բխող գործողությունները պարզ են իրենց ակզբունքների մեջ:
4Այդուհանդերձ, աշխարհագրական հեռավորությունը, տարբեր սովորությունները, վճարման գործող միջոցները, տնտեսական – ազգային համակարգերն առաջացնում են առանձնահատուկ ռիսկեր՝փոխանակման, ե րկրի հետ կապված ռիսկեր, իրավաբանական չարաշահումներ:
✓Ի՞նչպես համաձայնեցնել առ–տուր անելու նման անհրաժեշտությունը – գնորդի ու վաճառողի երբեմն հակասական շահերը: Բանկերը պետք է ունե նան ցանցեր, մասնագիտացված աշխատախմբեր – տեխնիկական պայմաններ ստեղծեն, որոնք կարողանան վերացնել միջազգային գործարքների նկատմամբ եղած անվստահությունները:
✓Զուգահեռաբար, պետությունները – մասնագիտացված գործակալությունները մեխանիզմներ են հաստատել նման ռիսկերը սահմանափակելու – կառավարելու, ինչպես նա– նման ձեռնարկումնե րի զարգացումը խրախուսելու համար:

Բանկը և
ձեռնարկությունները

4

① Առաջարկված ծառայությունները

- **Մուրհակների գանձում/Մուրհակների վճարում**
  - ➥գործիքները
  - ➥խնդիրները
  - ➥ընթացակարգը

②Շրջանառու ազատ միջոցների ավել-ցուկներ

- **Ընդհանուր դրույթներ ներդրումների մասին**
  - ➥միջնորդություն կամ շրջանառու ազատ միջոց-ների կենտրոնացումը
  - ➥ուղղակի կամ խմբակային կառավարում
  - ➥դրամային կամ ֆինանսական ներդրումներ
  - ➥պարզ կամ բարդ գործողություններ

- **Նպատակները**
  - ➥հավասարում լուծելու համար/ռիսկ/շահութա-բերություն
    - ✓ռիսկ
    - ✓շահութաբերություն
- **Ընտրության չափանիշերը**
  - ➥ ներքին – արտաքին խանգարող հանգամանք-ները
  - ➥ իրացվելիությունը
  - ➥ ապահովագրումը/արտադրողականությունը
  - ➥ պարզությունը
  - ➥մրցակցությունը

③Վարկի հատկացումը

- **Ընդհանուր դրույթներ վարկերի մասին**
  - ➥ սահմանումները, ֆինանսական վերլուծության հասկացությունները
  - ➥հաշվեկշիռ, ֆինանսական արդյունքների հաշվետվություն – այլն՝ քէշ ֆլոու՝ շահու-թաբերության գործակից
- **Ձեռնարկության ֆինանսական գործընկերները**
  - ➥բաժնետեր, մատակարար, ֆինանսական շուկա
- **Ձեռնարկությունների կարիքները – նրանց ֆինանսավորումները**
  - ➥ներդրումներ
    - ✓ վարկեր կամ սեփական ֆոնդեր
    - ✓կարճաժամկետ,միջին ժամկետի, երկարա-ժամկետ վարկեր
    - ✓լիզինգ
  - ➥ շահագործման փուլ
    - ✓վարկերի տարրեր
    - ✓օվերդրաֆտ կամ մուրհակների հավաքագրում
    - ✓վարկեր գյուղական վայրերին
  - ➥ֆինանսական կառավարման որոշ սկզբունքներ
    - ✓ֆինանսավորումների ադեկվատացումը
    - ✓վճարման ժամկետների ղեկավարումը
    - ✓շրջանառու ազատ միջոցների կանխատեսումները (ֆինանսավորման պլան, շրջանառու ազատ միջոցների աղյուսակ)
  - ➥ վարկի արժեքը (դրույքաչափ,եկամուտ (մարժա), միջնորդադրամ)

ՊԵՏՔ Է ՀԻՇԵԼ

✓Շրջանառու ազատ միջոցների կառավարումը ձեռնարկության կենսագործունեության կար–որ գործողությունն է : Այն բացա- հայտում է շրջանառու ազատ միջոցների կարիքները կամ ավելցուկները – կար–որ ընտրություններ պարտադրում՝

✓Ի՞նչպիսսի վարկ
✓Ի՞նչպիսի ներդրում
✓Ի՞նչպիսի տոկոսաչափ

✓Ձեռնարկության արտոնված գործընկեր բանկի աշխատակիցը հոգ է տանում իր հաճախորդների շրջանակները ընդլայնելու համար դիմե լով չափավոր – տիրապետելի ռիսկերի: Վստահու- թյան վրա հիմնված մշտական երկխոսության շրջանակներում նա ուղեկցում է հաճախորդին : Նման համագործակցության մեջ կար–որ դեր են խաղում կանխատեսումների որակը – պարտավորությունների կատարումը:

Բանկը – մասնավոր անձիք

5

① **Հաշիվ բանկում**

- **Բանկային հաշիվ բացելու պայմանները**
  - ➥ինքնությունը
  - ➥իրավաբանական ունակությունը
  - ➥ հաշիվ ունենալու իրավունքը
  - ➥ օրենքով սահմանված պարտավորություններ
- **Պրակտիկ ձ-երը**
  - ➥բանկային հաշվի վկայագիր
  - ➥օրենքով սահմանված պարտավորություններ
  - ➥չեքի գրքույկի հանձնում
- **Լիազորագիր**
- **Կից հաշիվ**

② **Գործառնություններ կանխիկ դրամով**

③ **Գործառնություններ չեքով**

- **պվճարում**
  - ➥հատկացում ռեզերվային ֆոնդ
  - ➥կանխարգելում, պատժամիջոցները
- **Գանձում**

④ **Դրամարկղային այլգործառնություններ**

⑤ **Ներդրումներ**

- **Բանկային ներդրումներ**
  - ➥ցպահանջ ներդրումներ
  - ➥ժամկետային ներդրումներ
  - ➥խնայողություն բնակարան ձեռք բերելու համար
- **Դրամական ոչ բանկային ներդրումներ**
  - ➥կյանքի ապահովագրում
  - ➥ անշարժ գույքի ներդրման ոչ առ-տրային միավորումներ
  - ➥այլ ծառայություններ
- **Ֆինանսական ներդրումներ**

⑥ **Վարկեր մասնավոր անձանց**

- ➥ազատ շրջանառու միջոցների վարկեր
- ➥սպառման վարկեր
- ➥անշարժ գույքի վարկեր

⑦ **Փոխառուների պաշտպանումը**

⑧ **Այլ ծառայություններ**

ՊԵՏՔ Է ՀԻՇԵԼ

✓Մասնավոր անձինք, ինչպես – տնտեսական այլ սուբյեկտները ձգտում են ներգրավված լինել վճարման էլեկտրոնային համակարգի մեջ,որը հնարավորություն է տալիս պարտաադիր բանկային հաշիվ ունենալ: Ֆրանսիացիների 95%ը այսօր բանկային հաշիվներ ունեն :

.

✓ Բանկերը չեն բավարարվում միայն ավանդներ ստանալով –, վարկեր հատկացնելով, այլ նա- մասնավոր հաճախորդներին տալիս են նրանց վիճակներին առավել համապատասխան խորհուրդներ:

✓Յուրահատուկ բանկային օրենքները նպատակ են հետա-պնդում պաշտպանել ավանդատուներին – փոխատուներին առ-տրային նախահարձակումներից :

Դրամագլուխների շուկա

6

① Դրամային շուկա

- Միջբանկային շուկա
  - ➥ Ձմասնակիցները
  - ➥ Ձգործառնությունները
- Վաճարմանը ենթակա մուրհակների – արժեթղթերի շուկաներ
- Կենտրոնական բանկի միջամտումները

② Ֆինանսական շուկա

- Տնտեսական ֆունկցիան
- Նախնական շուկա
  - ➥ դրամագլուխ ցանկացողները
  - ➥ դրամագլուխ առաջարկողները
  - ➥միջնորդները
- թողարկված արժեթղթերի բնույթը
  - ➥սովորական բաժնետոմսեր
    - ✓ընդհանուր դրույթներ
    - ✓բաժնետոմսերի ձ–երը
    - ✓3բաժնետիրոջ իրավունքը
  - ➥Ձներդրման վկայականներ
  - ➥Ձարտոնված շահութաբաժնով բաժնետոմսեր

- Պարտատոմսեր
  - ➥ դասական պարտատոմսեր
  - ➥պարտատոմսերի այլ տեսակներ
- Շրջանառու ազատ միջոցների առատությունը դրամական շուկայում
  - ➥բորսա
- Գործունեությունը
  - ➥կազմակերպումը
  - ➥շուկայի մեխանիզմը
  - ➥շուկաները
    - ✓պաշտոնական շուկա
    - ✓սպոտային շուկա
    - ✓ֆյուչերային շուկա
    - ✓ածանցյալ շուկաներ
- Ներդրողները
  - ➥մասնավոր անձինք
  - ➥հաստատություն ներդրող
    - ✓ներդրումային հաստատություններ
    - ✓ներդրման համընդհանուր ֆոնդ

ՊԵՏՔ Է ՀԻՇԵԼ

✓Տնտեսական այնպիսի սուբյեկտներ ինչպիսիք են պետությունը, տեղական իշխանությունները, բանկերը – ձեռնարկությունները՝ պետական թե մասնավոր սեկտորի պատկանեն, դրամագլխի մեծ պահանջ ունեն իրենց սեփական շրջանառու ազատ միջոցները կառավարելու կամ ներդրումները ֆինանսավորելու համար:

✓Նման կարիքները բավարարելու համար ստեղծվեց դրամային շուկան (կարճաժամկետ – միջին ժամկետի դրամի շուկան) – ֆինանսական շուկան (երկարաժամկետ դրամի շուկան):

✓Ֆինանսական շուկայի իրացվելիությունը ստանձնում է բորսան, որտեղ գնադրվում են արժեթղթերը թողարկումից հետո :